

Aki-Matilda Høegh-Dams tale ved Folketingets afslutningsdebat

Taler

Aki-Matilda Høegh-Dam
Medlem af Folketinget for
Siumut

Dato

31. maj 2023

Sted

Folketingets talerstol,
Christiansborg

Qujanaq. Tak. Kongeriget. Danmarks nutidshistorie. I dag, mens jeg lytter til mine kollegaer under afslutningsdebatten, hører jeg, at der bliver diskuteret grundvand, vindmøller, ældrepleje, sygeplejersker, vandkraft, arbejdskraft, kunstig intelligens, frihed, forsvar og meget, meget mere. Men midt i disse afgørende debatemner er der en alarmerende stilhed i forhold til emnet om Grønland.

Ud over nogle bemærkninger fra statsministeren, hendes partifælle og måske et enkelt spørgsmål eller to bliver der næsten ikke lagt nogle ord ind om Grønland og det grønlandske folk eller om Danmarks ansvarsområder for Grønland. Der er ikke ét konkret forslag om, hvordan vi f.eks. forbedrer domstolene i Grønland – domstolene, hvor man som borger kan risikere næsten op til et årtis ventetid. Retssikkerheden er udfordret. Dommere står for skud hver evig eneste dag, alene fordi man ikke altid ønsker at investere i grønlandernes retssikkerhed.

Hvis ikke domstolene vækker så stor interesse fra nogle af mine folketingskollegaer, kunne vi måske i stedet have hørt noget mere om, hvordan vi får rettet op på uligheden for statsansatte, hvor henholdsvis grønlandsk politi og grønlandske anstaltsbetjente stadig den dag i dag får dårligere lønvilkår end resten af kongeriget, alene på baggrund af at man er fra Grønland. Eller man kunne finde løsninger på den kritik, som FN's rapportør kom med tidligere på året. FN-rapportøren kritiserede Danmark for at behandle grønlandske inuit umenneskeligt, ja, direkte racistisk sammenlignet med andre danske statsborgere.

Institut for Menneskerettigheder har for nylig også været ude at kritisere det høje antal anbringelser af grønlandske børn uden for hjemmet, hvor

ikkekulturelt tilpassede test til måling af forældrekompetencerne har vist sig at være ubrugelige. Og trods åbne høringer i Grønlandsudvalget, undersøgelser og større debatter har vi endnu ikke hørt noget mere om dette til dagens folketingsdebat. Men hold da op, sikke en krænkelser, at jeg talte et andet sprog end dansk fra talerstolen.

Vi fra Siumut har bragt disse emner op i årtier, men det føles ærligt talt, som om vi snakker for døve ører. Derfor er jeg også ærligt nysgerrig på at høre, hvorledes målet om selvstændighed, løsrivelse eller statsdannelse, eller hvad man vil kalde det, kan virke så fjernt for mange af dem, der sidder herinde, når det er tydeligt, at Danmarks ansvarsområder for Grønland dag ind og dag ud går ubemærket hen og bliver negligeret, endda i en tid, hvor Grønland aldrig har været så meget i danske medier, som det er i dag. Det er en oprigtig nysgerrighed om, hvorledes et folk, der lynhurtigt går op i det røde felt, når det handler om mink, eller hvor smertetærsklen nås ved tale om afskaffelse af en enkelt fridag, alligevel kan være så uforstående over for Grønlands utilfredshed med det såkaldte rigsfællesskab.

I stedet bliver vi ofte mødt med, at vi alene bare skaber splid, når vi pointerer, hvor revnerne ligger. Vi bliver mødt med, at det skal være en elitær kamp om statsdannelse, selv om det er knap 80 pct. af den grønlandske befolkning, der ønsker en anden konstruktion end den, vi ser i dag. Vi bliver bedt om at rejse tilbage til Grønland, når vi ikke taler andet end dansk. Men man kan jo have en tendens til at få det til at lyde, som om det koloniale efterslæb bare er en lang overstået historie, men om 5 dage, altså den 5. juni, grundlovsdag, er det 70 år siden, at Danmark ved en folkeafstemning indlemmede Grønland og det grønlandske folk i kongeriget, altså uden en folkeafstemning i Grønland.

Vi skal ikke se særlig langt tilbage, før man kan få øje på Danmarks angreb på det grønlandske folk via systematisk segregering, hvor man inddelte folkeskolebørn i henholdsvis danske og grønlandske klasser. Hvis forældre ønskede at få den bedste fremtid for deres børn, skulle de også forsøge at få deres børn ind i en såkaldt dansk klasse, for danskheden blev belønnet, mens det grønlandske blev straffet og betragtet som primitivt og uden nogen form for fremtid.

Helt frem til i dag har grønlændere, der er gode til dansk, bedre muligheder end dem, der er bedst til grønlandsk. Det vil heller ikke være ligetil for primært grønlandsksprogede folketingskandidater at arbejde for deres eget land her i Folketinget, sådan som det ser ud i dag. Dette er endnu et klart eksempel på den

demokratiske fattigdom, særlige dele af kongeriget også kan blive udsat for selv den dag i dag.

Men jeg ser altså også et lys for enden af tunnelen. Alt er jo ikke mørkt og dystert. Bare de seneste 4 år har jeg set store fremskridt. Jeg ser stærke kalaallit og inuit, der tager deres identitet tilbage og nægter at skamme sig over den. Jeg ser en velvillig statsminister, der formår at tage ansvar og sige undskyld, og enkelte aktive kollegaer, som gerne vil forstå, og som gerne vil finde løsninger. Jeg ser 10 pct. af det grønlandske folk, der inden for 10 år bryder med den uddannelsesmæssige sociale arv og tager sig en uddannelse.

Jeg ser danske medier, der er villige til at give Grønland en stemme i kampen for retfærdighed og kampen for kvindens krop og social ulighed. Jeg ser kalaallit og inuit, som modigt tager debatterne op om medmenneskelig retfærdighed i deres hverdag. Jeg ser altså fremgang, og jeg tror også på det, som statsministeren i sin tale sagde i dag, om, at det aldrig er for sent at gøre det rigtige. Men vi er først lige begyndt, og det er altså vigtigt, at vi holder fast i at gøre det rigtige hver evig eneste dag.

Når jeg pointerer disse udfordringer, er det ikke for at gøre nogen misfornøjede, men rettere et forsøg på at gøre folk mere opmærksomme på realiteterne, som vi grønlandere – kalaallit/inuit – oplever hver evig eneste dag og stadig med oprejst pande, styrke og mod udfordrer dagligt, i håb om at vi sammen kan skabe en lysere fremtid.

Når vi bliver bedt om at bygge bro, så forestil jer, at der knap de sidste 300 år har været en bro, men en ensrettet bro mod Danmark. Forståelse, respekt og ligeværdighed kan kun opnås, ved at broen ikke længere er ensrettet. I skriver danmarkshistorie. Hvad vil I gerne have, at der skal stå om den her tid i de kommende historiebøger? Hvad skal der stå om Danmarks fremtids historie? Tak.

Kilde

ft.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Politisk tale

Relateret

Anna Falkenbergs tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Christian Rabjerg Madsens tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Franciska Rosenkildes tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Inger Støjbergs tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Mai Villadsens tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Martin Lidegaards tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Mette Frederiksens tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Monika Rubins tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Morten Dahlins tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Morten Messerschmidts tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Pernille Vermunds tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Pia Olsen Dyhrs tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Sjúrður Skaales tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Søren Pape Poulsens tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

Aaja Chemnitz' tale ved Folketingets afslutningsdebat
31. maj 2023

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/aki-matilda-hoegh-dams-tale-ved-afslutningsdebatten>